Glas zaveznikov

Leto II - Št. 214 — *Informacijski dnevnik A. I. S.* — Cena 3 lire

TRST, sreda 27. februarja 1946

UREDNIŠTVO: Via S. Pellico 13 • Telefon št. 93854 in 94443

OGLASI: Cena za milimeter višine (širina ena kolona): trgovski L. 10.50, mrtvaški L. 27 (osmrtnice L. 54, objave L. 13.50, finančni in pravni oglasi L. 18. V vsebini lista (tekstni oglasi) L. 18. Davek ni vštet. Plačljivo vnaprej. Oglase sprejema izključno: S. P. I. Società per la Pubblicità in Italia, Trst, via Silvio Pellico št. 4, tel. 94044. Cena posamezne številke L. 2 (zaostale L. 4). Rokopisov ne vračamo.

FRANCOSKA ZAPORA ŠPANSKE MEJE

Prekinitev potniškega in poštnega prometa

POZIV ZAVEZNIKOM ZA PREKINITEV ODNOŠAJEV

PARIZ, 27. februarja — *Francoska vlada je na včerajšnji jutranji seji sklenila, da bo opolnoči 1. marca zaprla mejo med Francijo in Španijo. Do tega sklepa je prišlo zaradi poplave protestov o usmrtitvi španskih republikancev. Pariška radijska postaja je javila, da bo francoska vlada opozorila britansko in ameriško vlado, da predstavlja položaj v Španiji grožnjo za svetovni mir. Britanska vlada je pozvala svojega madriskega poslanika, naj natančno poišče o teh usmrtitvah.*

Ameriški zunanji minister Byrnes je na tiskovni konferenci izjavil, da Združene države še niso dobile iz Pariza poročila o novem sklepu francoske vlade za izvajanje skupnega anglo-francosko-ameriškega pritiska v pogledu nastopa proti Francovemu režimu. Byrnes ni hotel dati nobene izjave o francoskem koraku in je odklonil tudi pojasnilo ali bo posebni francoski odposlanec Leon Blum, ki danes odpotuje v Washington, razpravljal tudi o španskem vprašanju.

Zvečer je bila seja francoskega zunanjega ministra Georgesa Bidaulta z notranjim ministerom André Letroquerjem, ministrom za prevoze Jules Mochom in ministrom za pošte Jean Letourneaujem. Preučevali so praktični način odločitve francoske vlade o zapori francosko-španske meje. Dobro obveščeni pariški krogi so mnenja, da bo imel gornji ukrep za posledico popolno ukinitev potniških vlakov ter poštne, brzojavne in telefonske službe med obema državama.

Pariška radijska postaja je sporočila, da so včeraj v Barceloni usmrtili nadalnje tri republikance.

Danes bodo v britanski poslanski zbornici stavili vprašanje o zadnjih dogodkih v Španiji in o odnošajih med Veliko Britanijo in Francovim režimom. Britanska vlada, je generalu Franca že opozorila na globok odmev, ki so ga v Veliki Britaniji povzročili nedavni procesi in obsodbe. V Veliki Britaniji je skupina laburističnega parlamentarnega odbora odobrila predlog, s katerim zahteva od vlade prekinitev diplomatskih odnošajev z generalom Francom.

Dopisnik «News Chronicle» iz Lisbone poroča o ponovnih aretacijah v Španiji, kjer so zaprli nadaljnje osebe pod obtožbo, da so tajno delovale proti vladi.

V številnih francoskih mestih so bile včeraj demonstracije proti Francu. Včeraj je bil v Parizu shod, ki so ga sklicale komunistična in socialistična stranka ter glavna delavska zveza.

V Rotterdamu so pristaniški delavci ustavili nakladanje parnikov, ki so namenjeni v Španijo. Ministrskemu predsedniku so poslali brzojavko, v kateri zahtevajo, naj država prekine diplomatske in gospodarske zveze z generalom Francom. Delavci tudi niso hoteli nakladati ladij, ki so namenjene na Portugalsko, katerih tovor pa bi šel v Španijo.

Praški radio javlja, da so bile včeraj v brnskem opernem gledališču velike manifestacije za demokratično Španijo. S triminutnim molkom so počastili spomin tistih, ki so dali življenje za špansko svobodo in demokracijo.

«Washington Post» je včeraj komentiral načrt o objavi najdenih nemških dokumentov o Španiji. Napisal je, da je treba zdaj objaviti resnico o odnošajih Španije do osnih sil. Uvodnik pravi med drugim, da so ugodno sprejeli vest, da bo ameriško zunanje ministrstvo objavilo snopič nemških dokumentov, ki se nanašajo na Francovo Španijo. Nova odkritja bodo dodali tistim, ki jih vsebuje «Modra knjiga» o Peronovi Argentini. General Franco se zelo trudi, da bi dokazal, da se ni nikdar posluževal Hitlerja in Mussolinija, toda brez njune pomoči, ki si jo je zagotovil že takoj v začetku, ne bi bil nikoli prišel do oblasti.

Španska republikanska vlada v izgnanstvu, ki ji načeluje predsednik dr. Jose Giral, je včeraj izdala protest proti usmrtitvi Cristina Garcie in tovarišev, ki so jih v sredo usmrtili v Madridu.

Včeraj je z ameriškim letalom odpotovalo iz Madrida v Stockholm 14 Nemcev, ki so jih zavezniške oblasti zahtevale zaradi zaslišanja.

Ob koncu sovražnosti so zavezniki predložili španski vladi liste 255 Nemcev, ki so jih imeli za nevarne. Od teh so jih izročili 64, ostalih 191 pa je še vedno prostih, čeprav je španska policija izjavila, da je storila vse, da bi jih zaprla.

ZADNJE VESTI

Byrnes izrazil na tiskovni konferenci upanje, da bo mirovna konferenca 1. maja v Parizu, kot bilo prvotno določeno. Ne vidi razloga za odložitev. Če bi se to zgodilo, bo upošteval predlog za sklicanje novega sestanka treh zunanjih ministrov.

Neki novinar je vprašal Byrnesa, ali bi ameriška vlada imenovala svojega poslanika pri novi vladi v Beogradu, če bi nova jugoslovanska vlada priznala obstoječe pogodbe z Združenimi državami. Vprašal je nadalje, ali je jug. vlada že dala odgovor o starih pogodbah. Byrnes odgovoril, da je govoril z jugoslovanskim predstavnikom, toda doslej še niso dobili odgovora. Dejal je, da je ameriški poslanik Patterson ostal na svojem mestu, čeprav bil prvotno imenovan pri vladi kralja Petra. Ker še niso prejeli odgovora o veljavnosti pogodb, Pattersona niso imenovali pri Titovi vladi. Dejal je, da bodo počakali na odgovor. Na vprašanje, če bi bil medtem Patterson priznan za političnega zastopnika kot v drugih državah, je Byrnes odgovoril pritrdilno.

Bolgarski zunanji minister Stajnov izjavil o grških teritorialnih namerah, da je v dobi atomske bombe malo pomembno, če so meje 10 km severneje ali južneje. Važnejša je ustanovitev demokratičnih vlad, ki so v dobrih sosedskih odnošajih. Premično imetje, ki so ga odnesle bolgarske čete iz zasedbenih področij, so vrnili Jugoslaviji in Grčiji. Enako bodo vrnili kesneje odkrito lastnino. Bolgarija je pripravljena povrniti Grčiji uničenje, ki ga je povzročila bolgarska vojska, čim bo ugotovljena bolgarska odgovornost.

STALINOVO IMENOVANJE

Moskva, 27. februarja

Sovjetska poročevalska agencija javlja:

Sovjetski Vrhovni sovjet je odredil reorganizacijo ljudskega komisariata za obrambo in ljudskega komisariata oboroženih sil. Vse oborožene sile na kopnem, v zraku in na morju bodo združili v ljudskem komisariatu oboroženih sil.

Sovjetski Vrhovni sovjet je na podlagi zakona o ustanovitvi ljudskega komisariata oboroženih sil odredil ukinitev ljudskega komisariata za mornarico.

Sovjetski Vrhovni sovjet je odredil imenovanje generalisima Stalina za ljudskega komisarja oboroženih sil

MIKOLAJCZYK NASPROTUJE

London, 27. februarja

Pogajanja med Mikolajczykovo kmetsko stranko in drugimi vladnimi strankami za ustanovitev volilnega bloka z enotno kandidatno listo so prekinili.

Komunisti, socialisti in druge manjše stranke v vladi so začele z vrsto shodov, na katerih zagovarjajo potrebo bloka in napadajo Mikolajczyka ter njegovo stranko. Istočasno so objavili vladno odredbo za vpoklic rezervistov «mestne milice».

Prva poročila o tem kritičnem razvoju poljske notranje politike je vsebovala skupna izjava socialistične in komunistične stranke, ki jo je oddajala Varšavska radijska postaja. Izjava pravi, da tolmačita obe stranki protipredloge kmetske stranke kot naprotujoče ustanovitvi volilnega bloka.

VOHUNSTVO V KANADI

London, 27. februarja

Kanadska komisija, ki vodi preiskavo o vohunskem delovanju v državi, je naznanila, da so zaradi preiskave pridržali 11 moških in 2 ženski. Morda bodo zaslišali še druge osebe.

Izjava dodaja, da se vsak dan bolj kaže potreba, da vodijo preiskavo tajno.

Dokazi pričajo, kako resno je bilo izdajstvo, ni pa še mogoče objaviti o tem poročila. Upajo sicer, da bodo poročilo lahko izdelali v najkrajšem času, vendar pa ne prej kot v dveh ali treh tednih.

Poročajo, da so v Ottawo privedli pod stražo nekega moža, ki so ga aretirali v Angliji v zvezi z nedavnimi špijonažnimi dejanji v Kanadi.

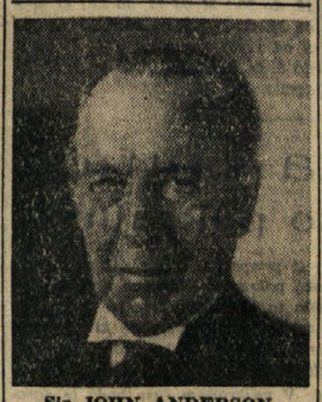

Sir JOHN ANDERSON,

britanski izvedenec za atomiko, ki je spremljal predsednika Clementa Attleeja na sestanek s predsednikom Trumanom in kanadskim ministrskim predsednikom Mackenzie Kingom, kjer so prvič razgovarjali o sovjetski vohunski mreži v Kanadi.

Težave nemške obnove

Sovjeti bi se umaknili

LONDON, 27. februarja. — Danes se je začela v britanskem zasedbenem področju Nemčije v Bremenu konferenca ameriških, britanskih in nemških delegatov, ki bodo razpravljali predvsem o informacijskih in gospodarskih vprašanjih. Razgovorov se bosta udeležila tudi badenski in gornjehesenski ministrski predsednik.

Dopisnik «Daily Expressa» poroča iz Berlina, da so sovjetske oblasti izjavile voditeljem socialno demokratske stranke v Berlinu, da so pripravljene umakniti svoje čete iz Nemčije pred prvotno predvidenim časom, če se združijo vse delavske stranke.

Dopisnik pише: «Sovjetska ponudba ni izrecno politična. Američani, Angleži in Sovjeti želijo poslati svoje vojske v domovino takoj, ko bodo v Nemčiji izvedli vse potrebne razorožitvene ukrepe. Sovjeti so izjavili, da se Moskva le s spojitvijo obeh nemških delavskih strank lahko zanese, da bodo protifašistične sile v tem predelu dovolj močne, da bi bile lahko kos ponovnemu dvigu nacizma.»

Poveljnik ameriškega zasedbenega področja general Lucius Clay je na tiskovni konferenci izjavil, da ameriška vojaška uprava na vsem področju podpira organiziranje nemških političnih strank. General je izjavil, da nova politika ne pomeni, da bi se stranke po področjih združile, pač pa bi dovoljenje za to avtomatično dali, če bi jim predložili takšno prošnjo. V pogledu volitev je general izjavil, da člani bivše nacistične stranke in osebe, o katerih je znano, da so bile naklonjene nacizmu, ne bodo imele volivne pravice do trenotka, ko bo v tem pogledu dala svoje mnenje na zares demokratični način izvoljena nemška vlada.

General Clay je nadalje izjavil, da so dosegli znaten napredek v pogledu sporazuma o bodoči višini nemške industrijske proizvodnje. Ta teden bodo najbrže sprejeli dokončne sklepe. Razprave vodijo na osnovi potsdamskih sklepov, po katerih je Nemčija gospodarska enota. To pomeni, da je tudi porenska industrija del nemškega gospodarstva. Francosko odposlanstvo se v pogledu višine nemške industrijske proizvodnje v glavnem strinja z ameriškim stališčem in ne vztraja na tem, da bi bilo treba imeti Porurje za gospodarsko področje, ločeno od Nemčije. Potsdamski sporazum vsekakor ne izključuje možnosti internacionalizacije Porurja, ko bo seveda določena višina proizvodnje in načrt za demilitarizacijo nemške industrije.

Francoske zasedbene sile vodijo svojo zasedbeno politiko po ameriškem vzorcu, istočasno pa morajo upoštevati tudi francosko javno mnenje. Francoski častniki so izjavili nekemu dopisniku, da čutijo kritiko, da francoska vojaška uprava zaostaja za zavezniškimi silami v pogledu izvajanja navodil treh velesil pri upravi Nemčije.

V britanskem področju predvidevajo, da aprila v mestih in industrijskih področjih ne bodo mogli preprečiti resnične lakote, ako do srede marca ne bodo dobili večjih pošiljk žita. Mila zima je sicer zavlekla, ni pa preprečila prehranjevalne krize v britanskem področju. Ker so zaloge krompirja izčrpane, bodo redni obroki civilnega prebivalstva aprila padli na tretjino sedanjih obrokov, če ne bo prišla pomoč. Z vprašanjem se je takoj po vrnitvi z dopusta začel ukvarjati tudi maršal Montgomery. Poročilo o prehranjevalnem položaju so poslali tudi britanski vladi. Položaj zahteva nujne ukrepe.

GRKI DEMANTIRAJO

Atene, 27. februarja

Z ozirom na poročilo albanske agencije o aretaciji pripadnikov neke organizacije, ki dela pod vodstvom Aten, je atenska poročevalska agencija pooblaščena, da absolutno zanika obstoj takšne organizacije. Objava takšnega poročila ima verjetno namen, da bi ustvarila pretvezo za novo preganjanje grškega prebivalstva v severnem Epiru.

UMIK IZ PERZIJE

London, februarja

Sinoči so sporočili, da morajo po določbah anglo-perzijsko-sovjetske pogodbe, ki so jo podpisali v Teheranu, britanske, sovjetske in ameriške sile do sobote zapustiti Perzijo. Ameriške sile so že zapustile državo in 600 britanskih vojakov jo bo zapustilo takoj, ko bodo prevzele njihova mesta perzijske sile. Do zdaj niso še ničesar sporočili o sovjetskih silah, toda sovjetska vlada je vedno izjavljala, da bodo čete umaknili v roku, ki ga določa pogodba.

ZAPISKI

KOMUNIZEM NA KITAJSKEM

I.

«So še hujše novice. Niste videli

Londonski «The Times» je nedavno priobčil pod gornjim naslovom članek, v katerem prikazuje politiko jenanske komunistične vlade. Razvoj je šel v zadnjem času še nekoliko dalje: med jenansko in čungkinško vlado je prišlo po posredovanju posebnega ameriškega odposlanca generala Marshalla do razgovorov o ustanovitvi enotne vlade, ki so se ugodno zaključili. Morda stopa s tem Kitajska v novo obdobje svojega notranjepolitičnega življenja, ki bo omogočilo, da bo razvila tudi zunanjepolitično tisto delavnost, kakršno od nje po položaju ene izmed petih velesil ves svet pričakuje.

Običajno vprašanje o kitajskih komunistih je: «Ali so v resnici komunisti, ali pa so le agrarni demokrati?» Na to vprašanje je težko odgovoriti z navadnimi besedami. Kitajski komunisti imajo močne razloge, da se imenujejo komunisti. Vedno so tudi zanikovali glasove, ki so skušali trditi, da niso. Pripadajo tretji internacionali in hodijo v mednarodnih vprašanjih po poti komunistične stranke; poglabljajo se v dela Marxa, Lenina in Stalina. Da bi predstavil osnovna načela marksistične filozofije kitajskim čitateljem, je Mao Tse Tung napisal knjigo o dialektičnem materializmu; strankini voditelji stalno trdijo, da sloni njihova politika na marksističnih načelih.

Po drugi strani pa njihov sedanji program lahko popolnoma odkrito označimo kot agrarno demokracijo. Trdijo, da vodijo marksistična načela, ki bi jih uporabili za polfevdalno kmetsko gospodarstvo Kitajske, do popolnoma drugačne politike, kakršna je morda primerna za komunistične stranke v industrializirani zahodni družbi. Njihov končni smoter je socializirano gospodarstvo, zavedajo pa se, da mora Kitajska skozi dolgo dobo razvoja, preden bo prišla do socializma. Ta doba bo morala trajati morda več generacij, v tem času pa mora igrati kapitalizem in zasebna podjetja svojo odgovarjajočo vlogo.

Pred letom 1937 so kitajski komunisti izjavljali, da mora priti v kitajskem gospodarstvu do sraditega razrednega boja med kmeti in posestniki, toda zdaj so to predrugačili. Politika združene fronte proti Japonski je pokazala, da je reformistični program omejenih dobičkov in zajamčenja najemniških pravic povzročilo, da je postal veleposestniški položaj manj donosen in da je odstranil tendenco po združevanju zemljiške lastnine. Pričakujejo, da bo povojni industrijski razvoj nudil dobičkanosne možnosti za naložbe, kar bi povzročilo spočni prenos veleposestniškega kapitala v industrijo. Smoter obdelovalcev, ki imajo svojo zemljo, bi bil na ta način dosežen brez potrebe po ostrih ukrepih proti veleposestnikom. To pomeni, da so razredno borbo na Kitajskem odložili do tistega časa, ko se bo kapitalizem razvil do stopnje, ko bo postal zrel za socializem. Misli jo pa, da bo takrat «nova demokracija», ki tekmuje z «meščansko demokracijo», sposobna izvesti prehod v socializem brez močnih revolucij.

Kar je še ostalo od tega, kar bi lahko označevali kot izrazito komunistične metode, je strankarska organizacija in propagandna tehnika. Uverjeni so, da zahteva pravilno delovanje demokratične vlade obstoj dobro disciplinirane stranke, ki predstavlja najnapredneje elemente delavcev in kmetov, iz katerih naj izhajajo voditelji. Sam obstoj demokratičnih političnih ustanov po njihovem mnenju še ne zagotavlja demokracije. Stranka je organizirana po običajnem komunističnem vzorcu z dosledno strankarsko disciplino in omejenim članstvom, je pa z več kot milijon člani najmočnejša komunistična stranka izven Sovjetske zveze.

Propagandna tehnika Jenana je bila očividno pod velikim vplivom komunističnih metod v drugih državah. Povzdigovanje «junakov dela» pri tekmovanju za povečanje proizvodnje je n. pr. slično stahanovskemu gibanju v Sovjetski zvezi. Propaganda ima vse dobre in slabe značilnosti sovjetske propagande. Uspešna je v notranjem dviganju ljudskega navdušenja in slaba v prikazovanju določenih stvari kritičnim zunanjim opazovalcem.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Reševanje vprašanja židovskih beguncev

Ekstremisti napadajo palestinska letališča

RIM, 27. februarja. — Anglo-ameriška preiskovalna komisija za Palestino je po obisku vseh držav Srednje Evrope prispela v ponedeljek v Bari. Predsednik komisije Singleton ter člani Philips, MacDonald in Legget so takoj pričeli z delom.

Namestnik ravnatelja odposlanstva ustanove UNRRA v Italiji Sorieri je poročal o številu židovskih beguncev v Italiji, o pomoči ki jo je nudila UNRRA in splošno o njihovem položaju. Izjavil je, da je prepričan, da se židovski begunci iz Italije ne mislijo vrniti v svoje domovine, ampak želijo oditi v Palestino.

Poročila, spomenice in izjave so podali nato tudi različni predstavniki židovskih organizacij in skupin. Iz preiskave, ki so jo napravili med Židi-begunci v Italiji, je razvidno, da se jih hoče izseliti 98% v Palestino, le 2% pa v druge države.

Člani komisije so včeraj obiskali taborišče beguncev v južni Italiji. Pričakujejo, da bodo danes odpotovali v Egipt in Palestino.

V Palestini je prišlo do ekstremističnih napadov na letališča. Židovski ekstremisti, ki verjetno pripadajo tajni vojaški organizaciji «Irgun Zvai Leumi», so uničili na treh palestinskih letališčih 14 letal RAF-a, 8 nadaljnjih pa poškodovali. Napade na letališča so izvedli ponoči. Blizu nekega letališča so našli mrtvega Žida, ki je bil po vsej verjetnosti soudeležen.

Ekstremisti so se pri napadih posluževali enake taktike, kakršne so se proti Rommelovim letališčem v severni Afriki poslu-ževali «Commandosi». Uspelo jimi je pritihotapiti se na letališče, doseči pod močnim zaščitnim ognjem vzletišča letal ter jih nato z razstrelivom pognati v zrak ali pa jih zažgati s streljanjem.

V Lyddi se je posrečilo prodreti ekstremistom na letališče tako, da so se pomešali med vojake, ki so prihajali iz vojaškega kina. Nekaj minut pred napadom so ugasnile vse luči. Domnevajo, da je bil namen napadov oviranje, oz. onemogočenje izvidniških poletov nad obalo, kjer sodelujejo letala pri iskanju ladij, ki skrivaj prepeljujejo emigrante.

NOVE DEMONSTRACIJE V EGIPTU

Kairo, 27. februarja

Tisoči dijakov, ki so se udeležili nekega zborovanja, so sklenili proglasiti «odporniško vojno proti britanskemu imperializmu», in sicer z bojkotiranjem britanskega blaga in angleškega jezika, enako pa tudi s tem, da se ne bodo družili z britanskimi četami. Dijaki so sklenili, da ne bodo toliko časa hodili v šolo, dokler ne bo objavljena izjava v tem smislu, da se bodo pogajanja za revizijo pogodbe iz leta 1936 pričela šele takrat, če bodo tuje čete zapustile dolino Nila.

BRATIANU OBTOŽUJE

Bukarešta, 27. februarja

V ponedeljek je bil prvi shod narodno liberalne stranke, ki je nasprotna Grozovi vladi.

Govoril je predsednik stranke Constantin Bratianu, ki je poudaril, da je najvažnejše vprašanje obnova države. «Romunija — je dejal — ki je bogata država, bi si lahko kmalu opomogla, toda morala bi se odpovedati ideologijam in naukom stranke ter poskrbeti za obnovo».

«Komunistična stranka — je nadaljeval — je osnova nesoglasja; od 8. marca 1945 se je ukvarjala samo z upravo države in tako ponovno ustvarila diktaturo, ki je še hujša od prejšnjih; tako je uničila proizvodnjo vseh panog narodnega gospodarstva».

Bratianu je omenil nedavno agrarno reformo in izjavil, da je imela za posledico uničenje proizvodnje in ustvaritev anarhije.

Končno je Bratianu izjavil, da si njegova stranka želi prijateljsko zunanjo politiko in sodelovanje z drugimi državami.

SAMOMORI OB IZROČITVAH

Bad Toelz, 27. februarja

«I. N. S.» poroča, da so ameriške oblasti tretje armade v ponedeljek javile, da so 1590 sovjetskih državljanov, ki so jih obtožili, da so se bojevali v nemški vojski, ali so drugače pomagali sovražniku, predali v Hofu na Bavarskem sovjetskim oblastem.

Po poročilih ameriških oblasti je predaja potekla brez nemirov, čeprav so dva Rusa obdržali v ujetništvu, ker sta se ranila.

Pretekli mesec, ko so enako predali Ruse, so se ujetniki uprli; najmanj 12 se jih je usmrtilo, drugi pa so si skušali vzeti življenje.

Predaja se je izvršila v skladu z jaltskim sporazumom.

Ribbentrop predlaga Churchilla za pričo

Čitanje obtožnice zločinov proti človeštvu

Nürnberg, 27. februarja

Ribbentropov branilec je predložil sodišču seznam 38 prič, ki naj bi jih zaslišali na željo njegovega klienta.

Prvi je na seznamu bivši nemški vojaški pribočnik v Moskvi Köstring, proti kateremu pa sta ugovarjala britanski tožilec Fyfe in sovjetski tožilec Rudenko. Po Hornovi navedbi je Köstring od avgusta do septembra 1939 prisostvoval sovjetsko-nemškim pogajanjem in je ostal v Moskvi do napada na Sovjetsko zvezo. Sodišče si je pridržalo odločbo o tej priči.

Živahno zanimanje je povzročila zahteva obrambe, naj bi kot pričo poklicali tudi Winstona Churchilla, ki je imel neki razgovor z Ribbentropom. Britanski tožilec je predlog odbil in dejal, da je bil to razgovor z zasebnikom, ker Churchill takrat ni imel v Veliki Britaniji nikakega uradnega položaja. Obramba je na to odgovorila, da je Ribbentrop vsebino razgovora takoj sporočil Hitlerju in je morda ta razgovor povzročil senzacionalno izjavo Hitlerja, ki jo ima obramba kot prvi dokaz zarote. Hora je dejal, da je na podlagi izjav Churchilla kot britanskega zastopnika, češ da misli Anglija organizirati križarsko vojno proti Nemčiji, Hitler začel misliti na povečanje oborožitve ter na pripravo strateških načrtov. Sodišče ni sprejelo nikakega sklepa in je zahtevalo pismeno prošnjo.

Naslednje osebe na seznamu so lordi Londonderry, Kemsley, Beaverbrook in Vansittart, proti katerim sodišče ni ugovarjalo. Britanski tožilec Fyfe se je upri predlogu, da bi kot priče poklicali admirala Schusterja, ki se je v Londonu udeležil pogajanj za sklenitev angleško-nemške pomorske pogodbe, katero naj bi bili sklenili na Ribbentropovo pobudo. Med nadaljnimi imeni sta tudi Daladier in Georges Bonnet.

Keitelov seznam prič obsega 24 imen. Na čelu seznama je Jodl, ki naj bi pričali, da je Keitel večkrat ponujal ostavko in da je hotel nekoč resno izvršiti samomor. Seznam so odobrili z dvema izjemama; odobrili niso zaslišanja švicarskega zveznega uradnika z mednarodnim Rdečim križem dr. Juneda in člana ameriškega poslaništva v Berlinu Pettersona. Med odobrenimi pričami je tudi Churchillov nečak Giles Romilly.

Po predložitvi seznamov prič je nastopil sovjetski tožilec, ki je čital sovjetsko obtožnico, ki se nanaša na zločine proti človeštvu.

Čitanje je nadaljeval tudi na včerajšnji razpravi, na kateri je bil odsoten Rudolf Hess, ki boluje na želodcu. Izjavil je, da so nemške oblasti, ki so upravljale veliko taborišče za vojne ujetnike v Lansdorfu, prodajale sovjetske vojne ujetnike nemškim industrijam, ki so jih nato neusmiljeno izkoriščale.

Sestanek komisije za Daljni Vzhod

TOKIO, 27 februarja. — V Washingtonu se je danes prvič po ustanovitvi na decembrski konferenci zunanjih ministrov v Moskvi sestalo enajst članov komisije za Daljni Vzhod, ki je stopila na mesto prejšnje posvetovalne komisije za Daljni Vzhod. Ob tej priliki bo imel govor ameriški zunanji minister Byrnes. Deset članov komisije se je nedavno vrnilo z informativnega potovanja v Tokio. V komisiji so zastopniki Sovjetske zveze, Velike Britanije, Združenih držav, Kitajske, Francije, Nizozemske, Kanade, Avstralije, Novega Zelanda, Indije in Filipinov. Sovjetska zveza se bo topot prvič udeležila dela komisije.

Japonska poročevalska agencija «Kyodo» javlja, da je japonska vlada zaradi izčrpnejšega preučevanja kandidatov preložila volitve. MacArthur je vlado pooblastil, da lahko izvede volitve v katerem koli času po 15. marcu. Na podlagi tega so volitve najprej razpisali za 31. marec, zdaj pa so jih predložili na 10. april. Volitve bodo na podlagi novega zakona, ki predvideva tudi žensko volivno pravico in znižuje starostno dobo za moške.

Zaradi odredbe generala MacArthurja po razpustu tajnih, vojaških in strogo nacionalističnih japonskih organizacij je japonska vlada razpustila 120 tajnih društev ter prepovedala vsako organizacijo slične vrste. Poleg tega je odredila prijavo pravil vseh političnih strank, političnih organizacij in društev.

Japonska vlada je zaprosila glavni stan generala MacArthurja, da se sme obrniti zaradi vrnitve Japoncev, ki so zdaj v sovjetskem zasedbenem področju, neposredno na Sovjetsko zvezo. Prošnja se nanaša na Japonce, ki so v Mandžuriji, na severni Koreji, na Kurilih in na južnem Sahalinu.

«Reuterjev» dopisnik javlja iz Tokia, da je poveljnik britanskih zasedbenih sil na Japonskem general John Northcott izjavil na tiskovni konferenci, da ne bodo izdali nobene natančne odredbe o prepovedi bratenja. Izjavil je, da ima zaupanje v korektno obnašanje svojih čet in da bo britanskim vojakom odsvetoval obiske v japonskih hišah. Britansko zasedbeno področje se bo v kratkem najbrže raztegnilo proti severu in bosta vanj vključeni tudi mesti Osaka in Kobe. Glavnino britanskih čet bodo na tem področju izkrcali sredi prihodnjega meseca.

Hirohito, ki ga nič več ne obdajajo s pravičnim božanstvom, je pretekli teden v obleki navadnega smrtnika napravil dvodnevno nadzorstveno potovanje v industrijske kraje, kjer je pregledal načrte za obnovo poslopij. Obiskal je tudi Kuriham in Urage južno od Tokia ter Yokohamo.

Cesarica Nagako je obiskala neko bolnišnico in neko sirotišnico v bližini Tokia. Bila je razoglava, oblečena pa v moder kimono, preko katerega je imela evropsko krojen plašč s krznenim ovratnikom.

Poročila javljajo, da so kitajski visokošolci v Čungkingu in v Šanghaju pred sovjetskim poslaništvom, odnosno konzulatom ponovno zahtevali umik sovjetskih čet iz Mandžurije ter vztrajali, da pride zadeva pred organizacijo Združenih narodov.

Zaradi demonstracij v preteklem tednu, ki se jih je udeležilo 30.000 dijakov, je bila povzročena na poslopjih čungkinškega dnevnika «Demokracija» velika škoda. List je glasilo «Kitajske demokratske zveze». Predsednik je poslal predsedniku Čangkajšku protestno pismo. V pismu zahteva, naj vlada takoj razpusti tajno policijo Kuomintanga in «strogo kaznuje agente klike, ki je sovražna tujcem».

«Kitajska demokratska zveza», ki je tretja kitajska politična stranka, je dala v soboto izjavo o severovzhodni Kitajski. Stavila je naslednje predloge: 1. da se uredi položaj Mandžurije na konferenci; 2. da podredijo severne pokrajine upravi izvršnega glavnega stana, ki so ga ustanovili v Pekingu; 3. da vlada obrazloži pravo stanje v severovzhodnih krajih; 5. da pošljejo v te predele nevtralno preiskovalno komisijo, ki naj preuči položaj; 6. da mora vlada stremeti po ohranitvi ozemeljske nedotakljivosti ter kitajske suverenosti, gojiti prijateljske odnošaje do Sovjetske zveze in izpolnjevati kitajskosovjetsko prijateljsko pogodbo.

Radio Moskva je objavil poročilo iz Mandžurije, v katerem pravi, da so «nezakoniti odjelki», v katerih so ostanki premagane japonske armade v Kvantungu in «kolaboracionistične sile, ki jih podpirajo reakcionarni kitajski elementi», v zadnjih mesecih pojačili protisovjetsko delovanje in napade na sovjetsko vojaško osebje. Letaki, ki so jih razdeljevali brezpravni elementi v nekaterih mandžurskih mestih, hujskajo k pokolju sovjetskih vojaških funkcionarjev in Kitajcev, ki sodelujejo z Rdečo Armado. Poročilo dodaja, da so v Mukdenu, Harbinu in drugih mestih pomorili več sovjetskih častnikov in funkcionarjev.

Dopisnik «Daily Telegraphe», ki je obiskal Mukden in imel razgovor s tamošnjim sovjetskim poveljnikom, piše, da mu je ta na vprašanja, kdaj mislijo Sovjeti zapustiti Mukden, odgovoril, da takoj, ko bo prejel za to ukaz; vprašal pa je: «Kdaj pa se bodo vrnili domov Američani?».

Sovjetski poveljnik je tudi izjavil, da so se na neki konferenci treh velikih domenili, da bo Rdeča armada odpeljala iz Mandžurije stroje. Dodal pa je, da ne ve, ali je bilo to v Jalti ali v Berlinu.

Ameriški zunanji minister Byrnes je takšen dogovor zanikoval ob priliki vprašanja, ki so mu ga stavili o gornji izjavi sovjetskega generala. Byrnes je izjavil, da ni nikoli slišal govoriti o podobnem sporazumu; kitajska vlada ga ni obvestila o izvozu takega materiala.

Byrnes je na neko vprašanje odgovoril, da ni dobil nikakega obvestila, ki bi potrdilo sovjetsko trditev, po kateri mislijo umakniti vse sovjetske sile iz Mandžurije.

AMERIŠKI KOMUNISTI IZKLJUČILI VODITELJA

New York, 27. februarja

Narodni odbor ameriške komunistične stranke je soglasno izključil dosedanjega voditelja stranke Earel Bowderja. Kot poročajo, se je Bowder lotil pridobitnega podjetja.

KULTURA

«Razgledi»

I.

Te dni je v tržaški Zadružni tiskarni izšel prvi zvezek nove slovenske mesečne revije «Razgledi». Izdaja jo Prosvetna sekcija «France Mesesnel» v Trstu, odgovorni urednik je pisatelj France Bevk. Posamezna številka stane 30 lir, na leto 300 lir, ozir. 150 din. za Jugoslavijo. (Uprava in uredništvo: Trst, via Ruggero Manna 29).

Uredništvo pravi, da je revija «nastala iz potrebe, da na važni prelomnici našega narodnega življenja izpričujemo pred svetom tvornost našega duha, gojimo lepoto naše besede in z znanstvenimi razlogi ter dokazi branimo naše pravice. Prinašali bomo v ta namen leposlovje, zrastlo na naših tleh, priobčevali članke, ki bodo z znanstveno temeljitostjo obravnavali pereča kulturna, politična, gospodarska in socialna vprašanja Slovenskega Primorja in Trsta. Seznanjali bomo bralce s kulturnim življenjem sosednjih, predvsem slovanskih narodov in kritično registrirali vse važne domače kulturne dogodke. Opozarjali bomo poleg tega na vse domače in tuje knjige in glasove, ki še dotikajo usode naše zemlje».

Z «Razgledi» in njihovim programom so primorski Slovenci končno dobili svojo prepotrebno revijo. S tem je izpolnjena vrzel, ki je že kar predlogo po osvoboditvi zijala nezatrpana. Kajti narod, ki nima svojih kulturnih, političnih, leposlovnih itd. časopisov, ne more govoriti, da je narod dozorele kulture in sodobne civilizacije.

Važno je govoriti o horizontalnih uspehih, toda kulturni svet ceni predvsem vertikalne. Majhen odstotek nepismenosti je sicer pri kakšnem narodu lep argument in dokaz njegove visoke civilizacijske stopnje, toda strokovnjaki na to ne gledajo s takšnim zanimanjem, kakor sprašujejo po številu naročnikov dnevnega tiska, številu različnih tedenskih in mesečnih časopisov, količini novih knjig itd.

Zato se nam zdi popolnoma pravilna ugotovitev Boštjana Žagarja v uvodnem članku «Naše kulturno poslanstvo», ko pravi: «In vendar borba ni končana, marveč se je prenesla na novo torišče, v področje duha, na katerem zahteva od nas ne le skrajne požrtvovalnosti, marveč tudi skrajno znanje in sposobnost».

Tako je! Ne s polinteligenco in šarlatanstvom, temveč s «skrajnim znanjem in sposobnostjo» lahko narod dokaže, da je na kulturni višini. Zapomniti si moramo, da svet ceni posamezne narode sicer tudi po njihovi zgodovini, predvsem pa po njihovem sodobnem življenju. O preteklosti Asircev je n. pr. veliko govora v zgodovinskih knjigah, toda za njihove potomce, ki jih je baje še okoli pol milijona raztresenih po vsem svetu, se nihče ne zmeni. Na trpljenje, žrtve in materialne boje naroda svet kaj hitro pozabi — prehitro! Vprav zato pa mora biti narod pameten, da ne zanemari področja duha, ki edino lahko dostojno predstavlja njegovo preteklost in opozarja svet na njegovo zdravo sodobnost.

S tega zrelišča mora biti vsak Slovenec vesel, da smo na Primorskem po tolikih letih kulturnega mraka vendarle prišli do mesečnika, ki naj predstavlja težnje primorskih Slovencev. Dela bo seveda veliko in pot ne bo lahka. Zaradi dolgoletnega suženjstva je skoro usahnil vir primorske inteligence in to je opažati povsod, posebno še v reviji.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Koncert pianista Antona Trosta

Sinoči je bil v Ridottu gledališča Verdi koncert slovenskega pianista profesorja Antona Trosta. Profesor Trost se je predstavil tržaškemu občinstvu s skrbno izbranim in časovno in narodnostno zelo raznovrstnim sporedom. S svojim izvajanjem je pokazal svojo visoko umetniško stopnjo in dovršenost tako s tehnične kakor z interpretativne strani. Koncert je obsegal Francobaldi-Respighijevo, Passacaglio, Beethovnovo Sonato op. 109, Skrjabinova Dva poema, op. 32, Skerjančeve Tri improvizacije in Novakovo Sonata eroica, op. 24. Zaradi splošnega navdušenja pa je profesor Trost k prvotnemu sporedu dodal še skladbe Smetane, Rahmaninova in Chopina: Na morskih obalah, Homureske in Berceuse.

Slovenska tržaška javnost, ki je doslej napolnila dvorane pri predvajanju političnih kulturnih prireditev dvomljive književne in dramatske vrednosti, je komaj do trejine zasedla dvorano. Prisotni so bili, kot je običaj v slovenskem Trstu, zelo radodarni s ploskanjem, ki si ga je umetnik v polni meri zaslužil. Prireditve se je udeležilo tudi več zavezniških častnikov.

IZ SLOVENIJE

Predsedstvo Slovenskega narodno osvobodilnega sveta je izdalo zakon s tremi členi, po katerem bodo odslej narodno vlado Slovenije imenovali «Vlada ljudske republike Slovenije» ter okrožne, krajevne in okrajne narodno osvobodilne odbore «okrožni, okrajni in krajevni ljudski odbori».

Komisija za ugotavljanje zločinov okupatorja in njegovih pomagačev v Ljubljani javlja, da je množično pobijanje mirnega prebivalstva in streljanje talcev predstavljalo višek zločinskega delovanja, ki so ga zagrešili italijanski okupatorji. Poleg tega je požiganje in ropanje zavzelo takšne oblike, da se je nad tem zgražal celo vojni zločinec major Ettore Giovannini, poveljnik italijanskih karabinjerjev v Ljubljani. Prediagal je, naj ropanje ob priliki požigov sistemizirajo in urede tako, da bodo vsi vrednejši predmeti presli v korist države.

«Slov. poročevalec» javlja, da bo posebni senat Vrhovnega sodišča v Ljubljani sodil skupino poklicnih saboterjev izmed uslužbenstva Državnega avtomobilskega podjetja v Ljubljani (DASP), ki so z zlonamerno sabotažo povzročili na ljudski imovini najmanj 53 milijonov škode ter ovirali gospodarsko obnovo države. O tej sabotaži smo v našem listu že poročali, in sicer po vesteh «Tanjuga», ki je takrat poročal, da znaša škoda okrog 530 miljonov din.

Iz Polja pri Ljubljani javljajo, da je mladina s prostovoljnim udarniškim delom v 2 nedeljah podrla leseni most pod Fužinami, ki ga je preko Ljubljanice zgradil okupator.

Splošno pozornost vzbuja finalni turnir Mariborskega šahovskega krožka. Po zelo napetih igrah je po 6. kolu nepričakovano zasedel prvo mesto Benedičič.

Gorenjski smučarji so v Kranjski gori tekmovali za prvenstvo okrožja v alpski kombinaciji. V smuku je zmagal Klančnik Karol, v slalomu in kombinaciji Bertoncelj, med ženskami po Katnikova v smuku in Torkarjeva v smuških likih.

Kirurg dr. Božidar Lavrič pojasnjuje v «Slov. poročevalcu» odredbo, po kateri bodo odslej smeli bolnike obiskovati samo ob sredah, sobotah in nedeljah od pol 13 do pol 15. Kirurg piše, da je omenjena odredba ne samo v interesu strežniškega in zdravniškega osebja, ki bo odslej bolj nemoteno moglo opravljati svoje delo, ampak tudi v interesu bolnikov samih, ki bodo imeli več miru ter bo možnost infekcijskih bolezni, ki so jih često zanesli v bolnišnice obiskovalci, zmanjšana.

Šahovski odsek na Jesenicah je priredil brzoturnir za prvenstvo odseka. Izmed 28 igralcev so zasedli prva 3 mesta Prybil, dr. Penko in Preseren.

Šahisti v Kranju so priredili kvalifikacijski turnir, h kateremu se je prijavilo 50 igralcev, katere so porazdelili 4 skupine. Turnir še ni končan.

IZ JUGOSLAVIJE

Komisija za ugotavljanje vojnih dobičkov v Nišu je ugotovila pri 65 razpravah 27 vojnih dobičkarjev ter jim prisodila 7,322.890 dinarjev vojnega dobička. Med dobičkarji so Nikola Djulizbarič (2,850.000 dinarjev kazni), Nikola Ignjatović, mlinar iz Novega sela (800.000 dinarjev kazni) in Dimitrije Mirković (350.000 dinarjev kazni).

Novo bosansko- hercegovsko vlado je sestavil Rodoljub Čolaković. V vladi so Sulejman Filipović, podpredsednik; dr. Jakob Grgurič, podpredsednik; Djuro Pucar, brez listnice; Uglješa Danilović, notranji, Avdo Huma, finančni; dr. Hamdija Cemerlić, pravosodni; Cvijetin Mjatović, prosvetni; Hasan Brkić, trgovina in prehrana; Niko Jurinčić, industrija; Vlado Segrt, poljedelstvo in živinoreja; dr. Ivo Sunarič, gozdovi; Neda Zeo, narodno zdravje; Bogomir Brajković, gradnje in Novak Mastilović, socialna politika. Izpadli so vsi bivši pristaši drugih strank razen komunistične.

V hrvatski republiki je skoraj pol miljona nepismenih. Doslej je udarniško kulturno vodstvo z velikimi napori organiziralo 1.300 tečajev, katere obiskuje 20.000 gojencev. Število stalno narašča.

V okolici Skoplja nadaljujejo z razpravljanjem o agrarni reformi, poroča Tanjug. Pretresali so posestvo ruskega emigranta Vladimirja Kalkusa. Kljub veliki površini obdelane zemlje je oddajal samo 1500 kg pšenice v odkup, medtem ko so drugi pri manjši površini oddajali več pšenice. Agrarni interesenti so zahtevali, naj se mu zemlja odvzame, ker je ni obdeloval sam. Sklenili so, mu odvzeti 135 hektarjev zemlje s celotnim poljedelskim orodjem in poslopjem. Sklenili so odvzeti posestvo tudi Lidi Kalkusovi, ker se ni bavila s poljedelskimi deli, kot je trdila.

JULIJSKA KRAJINA

Obisk gen. Johna C. H. Leeja v tržiških ladjedelnicah

TRŽIČ, 27. februarja. — Včeraj je general John C. H. Lee, namesnik zavezniškega vrhovnega poveljnika na Sredozemskem področju in poveljnik ameriških čet na tem področju, med svojim obiskom Združenih jadranskih ladjedelnic v Tržiču iz 60 metrov visokega žerjava opazoval skupine delavcev, ki so popravljali in gradil' parnike, medtem ko so drugi delali na cestah, na železniški progi, na žerjavih in na pristaniških napravah.

Generala Leeja, ki so ga spremljali kontreadmiral Jules James, poveljnik mornarice Združenih držav v Sredozemlju, general sir John Harding, poveljnik 13. vojnega zbora in drugi zavezniški častniki, so ob vhodu v ladjedelnice sprejeli častniki Zavezniške vojaške uprave in August Cosulich, ravnatelj ladjedelnic in sin njihovega ustanovitelja.

Obiskovalci so stopili v telefERično dvigalo, ki se dobro vidi tudi iz Trsta, ter so jih tako dvignili na vrh žerjava. Spodaj pod njimi so delali tisoči delavcev.

Sedanje delo tržiških ladjedelnic

Zanimivo je bilo gledati — piše dopisnik VZN — može zaposlene pri gradnji ladij, medtem ko so drugi popravljali žerjave in poškodovane tračnice.

General Lee je s svojim spremstvom po obisku raznih oddelkov izrazil svoje zadovoljstvo nad vsem, kar je videl.

Trenutno gradijo v ladjedelnicah na račun družbe šest majhnih tovornih ladij. V teku so tudi pripravljalna dela pri dveh motornih ladjah, ki ima vsaka po 3000 ton.

Popravljajo pa trenuto in bodo skoraj končali dve petrolejski ladji. Nadaljujejo s predelavanjem britanske spremljevalne letalonosilke z 12.000 tonami «Empire McCabe» v petrolejsko ladjo.

V ladjedelnicah je zaposlenih okrog 10.000 oseb, ki so sledeče porazdeljene: pri popravilu in gradnji ladij 1400 ljudi; pri obnovi ladjedelnice in opreme 2000 ljudi; pri popravilu električnih in aeronavtičnih delavnic 1500 ljudi; pri delavnici in različnih opravilih večji gradnje 2900 ljudi; pri delavnicah električne in aeronavtične proizvodnje 600 ljudi in v uradih in kot nadzorstveno osebje 1000 ljudi.

Okrog 1000 delavcev, ki so jih svoječasno odpustili, je našlo delo po zaslugi Zavezniške vojaške uprave, ostalih 3000 pa je brezposelnih.

Delo ladjedelnice v preteklosti

Tržiške ladjedelnice so ustanovili leta 1907 ter so svoj sloves dobile zaradi svojih modernih metod pri gradnji in popravilih ladij.

V začetku so ladjedelnice iz Sunderlanda v severni Angliji poslale v Tržič 600 specializiranih delavcev. Leta 1922 so nekateri člani britanskega zavoda za pomorske gradnje obiskali tržiške ladjedelnice, ter so bili tako zelo iznenadeni, da so objavili posebno delo s slikami o vsem, kar so videli.

Med letom 1923 in 1939 je bilo v tržiških in pridruženih tržaških ladjedelnicah zgrajenih skupno 177 trgovinskih ladij s skupno tonažo 842.136 ton; te ladje so gradili za Argentino, Brazil, Veliko Britanijo, Bolgarijo, Jugoslavijo, Norveško, Filipine, Poljsko, Portugalsko, Sovjetsko zvezo, Španijo, Siam, Združene države, Švedsko, Turčijo in Urugvaj.

Med ladjami, ki so jih zgradili za tuje države, je 26 petrolejskih ladij z različno tonažo od 2000 do 20.000 ton, 15 potniških prekooceanskih parnikov od 1500 do 27.800 ton, 3 tovorni parniki po 8500 ton vsak in različne ladje z manjšo tonažo.

Med vojnimi ladjami za tuje države, zgrajene med letom 1925 in 1939, je 9 torpedovk, 2 minonosca, 2 podmornici in ena korveta.

Popis tujcev

Trst, 27. februarja

Obveščamo vse civilne osebe, ki niso italijanski državljani, ali ki so brez državljanstva ter bivajo na ozemlju Julijske krajine, ki je pod Zavezniško vojaško upravo, da se morajo vpisati na uradu za tujce pri policiji Julijske krajine v ulici 30. oktobra št. 2/III. nad. soba št. 51. Ta popis je v skladu z zakonom javni varnosti, ki velja za ta predel, in ga določa odlok 18/6/1931 št. 773 poglavje 5 odstavek 1. člen 142, 143, 145, 146, 147, 148, 149, 150, (141), 151, 152, 132, (142) ter razglas Zavezniške vojaške uprave št. 1 stran I. člen III.

Navedene osebe, ki bivajo v Trstu, se morajo zglasiti v spodaj navedenih dneh od 9 do 12 ure po abecednem redu priimka in prinesti s seboj potni list ali kak drug dokument kot dovolilnico prihoda ali osebno izkaznico kot potrdilo bivanja na področju A. Proti kršitelcem bodo po zakonu postopali.

Črke A in B v dnevih od 1. do 2. marca; C, D in E od 4. do 6.; F in G od 7. do 9.; I, J in H od 11. do 13.; K od 14. do 16.; L in N od 18. do 20.; M od 21. do 23.; O in E od 25. do 27.; Q in R od 28. do 30.; S od 1. do 3. aprila; T in U od 4. do 6. in V, W, X, Y, Z od 8. do 10. aprila.

Ameriška pomoč za videmsko pokrajino

VIDEM, 27. februarja. — *Včeraj je prispelo iz Rima v dveh skupinah 20 avtomobilov živeža za videmsko pokrajino. Narodna ustanova za razdeljevanje pomoči Italiji je določila ta živež za videmsko pokrajino, poslala pa ga je «Ameriška pomoč za Italijo». Avtomobili, ki so nosili imena darovalcev, glavnih mest severne Amerike, so se ustavili na trgu «Patriarcato». Dragoceni tovor so iztovorili pri cerkvi sv. Antona.*

V najkrajšem času bodo te darove razdelili med pokrajinske občine, ki so bile najbolj prizadete v vojni. Župani jih bodo v tesnem sodelovanju z župniki razdelili med najpotrebnejše družine. Celotni tovor znaša 30 ton raznega živeža.

Preklic domnevne aretacije dopisnika „Borbe"

Trst, 27. februarja

Zavezniški uradnik pri oddelku za javnost je včeraj objavil, da je vest, ki jo je prinesel neki časopis o aretaciji dopisnika «Borbe», neresnična in brez podlage.

Vest so spravili v zvezo z aretacijo pripadnikov tolpe, ki je ugrabljala razne osebe.

K sobotnim demonstracijam

Trst, 27. februarja

Med majhno demonstracijo, ki je bila v soboto pred glavnim štanom Zavezniške vojaške uprave v Trstu, je delegacija demonstrantov prosila za sprejem pri vršilcu dolžnosti glavnega častnika za civilne zadeve, polkovniku H. P. P. Robertsonu.

Agencija VZN je zvedela iz pristojnega vira, da polkovnik Robertson ni odklonil sprejema delegacije, kakor je poročal neki tržaški list, pač pa je povabil svojega namestnika, podpolkovnika Armstronga, naj jo sprejme.

Podpolkovnik Armstrong je izjavil, da je pripravljen in voljan sprejeti delegacijo, ko se bodo demonstranti razšli. Demonstranti pa tega niso hoteli storiti.

Časniki po 4 lire

Zavezniška vojaška uprava je ugodila prošnji vseh dnevnikov, da povišajo prodajno ceno od treh na štiri lire. Povišanje cen bo veljalo od 1. marca naprej.

Tečaj britanskih častnikov

Trst, 27. februarja

Mnogi ljudje na področju Trsta se čudijo, kaj pomeni na cestah, ki vodijo na Miramar, znak «Studijski teden 13. vojnega zbora». Poročajo, da so ta študijski teden organizirali višji častniki 13. vojnega zbora, da bi v predavanjih razpravljali o bojih v Italiji ter o posebnih vprašanjih, ki so z njimi v zvezi. Britanskim in ameriškim častnikom, ki obiskujejo tečaj, predavajo višji častniki, ki so izvedenci v svojih strokah. Na študijskem tednu so razpravljali tudi o težkih bojih v Italiji in se razgovarjali o predmetih, kot amfibijski boji na jezeru Comacchio ter napad 13. vojnega zbora preko reke Guarno in Idice. Predmet študija je tudi način, kako sta 88. divizija ter 13. armadni zbor na splošno zasledovala sovražnika. Častniki so prišli na tečaj iz raznih delov Italije, Avstrije in Nemčije.

ŠE O DOGODKU V ULICI MIRAMARE

Z ozirom na vest pod tem naslovom, ki je izšla v današnjem «Primorskem dnevniku», izjavljamo, da je bilo naše poročilo o tem dogodku dobesedni prevod poročila, ki ga je priobčil «Giornale Alleato». Tudi včerajšni «Il Lavoratore» je prinesel o zadevi kratko vest. Kdor želi natančnejše pojasnilo, naj se obrne na policijo.

TRST

„Città di Tunisi" odhaja spet na morje

Na krovu 5.000 tonskega italijanskega parnika «Città di Tunisi» je bila ob priliki zaključka obnovitvenih del za predelavo v prevozno ladjo za čete, majhna slovesnost.

Parnik «Città di Tunisi» bo v kratkem zapustil tržaško pristanišče in se podal na morje za račun britanske vlade, ter bo prevažal angleške čete iz Vzhodnih sredzemskih pristanišč v Francijo.

Parnik, ki so ga prvotno uporabljali na črti Neapelj-Palermo, je med vojno služil kot spremljevalna ladja italijanske mornarice, med svojim postankom v Trstu pa ga je pri letalskem napadu zadela bomba ter ga močno poškodovala. Pozneje je britanska vlada sklenila ladjo uporabljati ba prevoz čet in so jo šest mesecev v ladjedelnicah Svetega Marka popravljali ter opremili z novim motorjem. Prvotno je imela pogon z dvema vijakoma. Pri delih je bilo zaposlenih 400 delavcev, ki so delali v treh izmenah ter spremenili ladjo v udoben prevozni parnik, ki je popolnoma usposobljen za naloge, za katere je določen.

Parnik, ki je last paroplovne družbe «Tirennia» in bo nosil italijansko zastavo, bo imel posadko 122 italijanskih mornarjev pod poveljstvom kapitana Pietra Lena. Trenotno bo ladja vozila na račun britanskega vojnega ministrstva in imela na krovu britanskega poveljnika kapitana Morrisona kakor tudi angleškega komisarja.

Parnik «Città di Tunisi», ki bo razvijal pitrost 14 milj na uro, bo lahko vozil 840 mož in njegova glavna pot bo med Port Saidom in Toulonom, ki jo bo prevozil v treh dneh.

Pri današnji slovesnosti so bili med navzočimi podpolkovnik Armstrong kot zastopnik polkovnika H. P. Robertsona, vršilca dolžnosti višjega častnika za civilne zadeve pri Zavezniški vojaški upravi, podpolkovnik Bickersteth iz gospodarskega oddelka Zavezniške vojaške uprave in poveljnik Tancock od britanske vojne mornarice, ki je zastopal mornariškega atašeja ter gospod Chaplin, predstavnik britanskega ministrstva za vojne prevoze. Ladjedelnice Svetega Marka je zastopal baron Economo in gospod Cosulich, lastnike pa ing. Bencovich.

Delitev drv

Ker je na razpolago zadostna količina drv, je Zavezniška vojaška uprava pooblastila Pokrajinski poljedelski zavod, da neomejeno dobavlja drva industrijam, ustanovam in zasebnikom po ceni lir 425 za stot za polena dolžine 1 meter, franco skladišče Punto franko. Na razpolago so samo trda drva, predvsem hrast in bukev. Zavod lahko oskrbi žaganje, sekanje in prevoz v hišo (pritličje) za ceno 100 lir za stot, vendar za najmanj pet stotov. Prošnje za dobavo je treba vložiti v pisarni urada (Consorzio agrario provinciale), ulica Mazzini 6, tel. 3972.

Avtomobili potujejo preko Občin

Sodna razprava brez glavnih krivcev Dve oprostitvi, dve obsodbi

Včeraj so zaključili razpravo proti Muererju, Veritu, Barillaru in Martinciju, ki so bili obtoženi, da so zlorabili zavezniški avto znamke «Dodge». Pred objavo sodbe je sodnik Vrhovnega zavezniškega vojačkega sodišča major Bayliss opomnil, da morajo obtoženci biti oproščeni, kadar ni zadostnih dokazov proti njim, v dvomljivih primerih pa mora sodišče razsoditi v njihovo korist.

Po tem pravilu sta torej bila oproščena igralec Willi Muerer, ki ga je zagovarjal odvetnik Mussatia-Tiberini in Antonio Martinci, čigar branilec odvetnik Morgera je poudarjal, da njegov varovanec ni nikoli videl «Dodgea», niti se ni peljal z njim na Opcine. V ostalih dveh obtoženih Bruno Verita in Giuseppe Barillaro pa je sodnik videl dva člana ene izmed onih znanih tolp, ki so izurjene v kraji zavezniških avtomobilov.

«Ne gre za glavne člane, ki jih vendar ni tu, je dejal sodnik major Bayliss, ampak gre za dva krivca. Verita — je rekel sodnik — je bil mogoče zadnje kolo voza, tisti, ki ni storil drugega kot to, da je odpeljal kamion. Barillaro pa je večji krivec, kajti vkljub temu, da je videl znake, ki so označevali avtomobil, je poiskal šoferja in se odpeljal na Opčine.»

Prvega so obsodili na šest mesecev zapora, drugega pa na 18. oba od dne aretacije.

PREHRANA

Vsi voditelji zasebnih in vojaških skupnosti naj dvignejo pri Mestnem prehranjevalnem uradu nakaznice za sol in kruh. Pri prevzemu morajo navesti naziv svojega dobavitelja, ki si ga lahko prosto izberejo.

Dovoljenja za avtomobile

Navodilo za vlaganje prošenj za dovolila za dobo od 1. aprila do 30. junija 1946

«Licencing and Registration Branch» policije za Julijsko krajino, 13. korpus objavlja, da bo sprejemala prošnje za izdajanje dovoljenj za vožnjo z avtomobili za dobo od 1. aprila do 30. junija 1946 v dneh od 25. februarja do 10. marca.

Obrazce za prošnje lahko dobijo prizadeti pri «Licencing and Registration Branch» policije za Julijsko krajino, 13. korpus (soba 86 v Justični palači), kjer jih mora po možnosti s strojem izpolnjene, osebno vložiti zakoniti lastnik vozila skupno s potrdilom o bivanju, avtomobilsko knjižico in dopolnilom. Lastnikom bodo vse te listine, razen prošnje, takoj vrnili.

Ako je lastnik avtomobila kaka ustanova ali družba, mora namesto potrdila o bivanju predložiti izjavo krajevne zbornice za trgovino, listine pa mora vložiti zakonito pooblaščeni zastopnik.

Lastniki vseh vozil, ki imajo nosilnost nad deset stotov, morajo imeti pred vložitvijo prošnje potrdilo centra za avtomobilske prevoze pri Zavezniški vojaški upravi v ulici Dante 5, kot dokaz, da so vpisani v omenjeni konzorcij, kakor določa razglas Zavezniške vojaške uprave št. 25.

Kršitve uporabe električnega toka

Sodišče Zavezniške vojaške uprave v Trstu je naložilo globe do višine tri tisoč lir trgovcem, ki so kršili okrožni ukaz st. 1. tržaškega mestnega okrožja z uporabo električnega toka v nedovoljenih urah. Ker je v sodnih zgradbah preobilica dela in je število kršilcev določb o električnem toku veliko, so spremenili veliko dvorano na prefekturi v začasno sodišče. Stotnik F. H. Leaning, častnik pravnega oddelka Zavezniške vojaške uprave, je obravnaval 48 primerov, od katerih večina ni bila težjega značaja. V osmih primerih je izrekel oprostitev.

Stotnik Leaning je naglasil, da ljudje, ki uporabljajo več električnega toka, kakor jim je dovoljeno, škodujejo skupnosti. Omejitev električnega toka, ki je bila na nesrečo nujno potrebna, so uvedli, da bi zagotovili enako količino električnega toka za vse in omejitve je treba spoštovati.

PULJ

NEUSPELA SPORTNA PRIREDITEV

Enotni sindikati iz Trsta so priredili srečanje rokoborcev, pri katerem so doživeli gledalci razočaranje. Tekme so izpadle zelo «prijateljske», tako da so izgubile značaj resnega sportnega tekmovanja. Da bi zadovoljili vsaj nekoliko gledalce, so priredili še srečanje med evropskim prvakom Calzom in italijanskim prvakom Saryorijem.

DAVČNA PRIJAVA

Združenje trgovcev opozarja, da zapade rok za prijavo dohodkov za odmero dohodninskega davka nepreklicno 28. t. m.

DELITEV MARMELADE

200 gr marmelade bodo začeli deliti 27. t. m. proti odrezku št. 15 navadne živilske nakaznice in št. VIII za predbeležbo. Delitev se bo končala 15. marca.

GORICA

Delavci za tujino

Goriška Delavska zbornica, urad za emigracijo, naznanja:

Vsi delavci, ki nameravajo iskati dela v tujini, predvsem v Franciji in Belgiji, naj dajo svoje osebne podatke Delavski zbornici, Korzo Roosevelt 36, ki bo poskrbela za vse nadaljnje v sporazumu z italijansko delavsko zvezo.

Uličnі pretep

Pred gostilno Komel na trgu De Amicis sta se spoprijela svaka 44 letni Josip Grušovin in 30 letni Miroslav Štrukelj, oba stanujoča v ulici San Gabriele 42. Po nekaterih ostrejših besedah sta skočila drug proti drugemu in se začela obdelovati s pestmi. Krajšo je potegnil Grušovin in so ga morali zaradi zloma lične kosti in enega rebra ter notranjih poškodb prepeljati v bolnišnico, Struklja pa v zapor.

Nesrečni padec

V bolnišnico so pripeljali 17 letnega Eduarda Del Vecchia iz Solkana, uslužbenega na železniški postaji Sveta Gora. Ne železniški tračnici mu je spodrsnilo in si je pri padcu razbil koleno.

PREHRANA

Delitev 100 surove ali 80 gr pražene kave na osebo se je začela v goriškem področju pri trgovcih proti odvzemu odrezka št. 12 redne živilske nakaznice za štirimesečje november-februar. Cena na drobno lir 805 za kg pri surovi in 1000 lir za kg pri praženi kavi.

Delitev tobaka za drugo polovico februarja se bo začela jutri 28 t. m. Obrok znaša 60 gr. tobačnih izdelkov: trinciato Dalmazia, trinciato Forte, cigare Toscani, cigarete Macedonia, Nazionali in Popolari. Razen tega ima vsak kadilec pravico na nakup zavojčka cigaretnega papirja.

Tatvina v hotelu

V petek ponoči so v hotelu «Posta», v ulici Garibaldi prepleza neznani zlikovci ograjo, prevrnili stvari v kuhinji ter iz neke omare odnesli 25 namiznih prtov, brisač in prtičkov v vrednosti nekaj tisoč lir.

Železniški vozni red z goriškega glavnega kolodvora

Odhodi: v Trst: 6.46, 8.26, 14.06, 16.45 in 18.10;

v Videm: 6.38, 14.47 in 18.14;

v Ajdovščino: 4.30 in 17.30;

Prihodi: iz Trsta: 6.36, 8, 14.44, 16.16 in 18.08;

iz Vidma: 6.39, 13.55 in 18.04;

iz Ajdovščine: 6.37 in 19.12.

RADIO

Četrtek, 28. februarja

7 jutranja glasba; 7.10 poročila v slov.; 7.30 poročila v ital.; 7.45 koledar; 7.55 glasba; 8.15 zaključek; 11.30 iz Bizetove Carmen; 11.45 predavanje; 12 glasba; 12.30 predavanje v slov.; 12.45 poročila v slov.; 13 poročila v ital.; 13.15 reproducirana glasba; 13.30 orkester Zeme; 14 zdravniško predavanje; 14.15 pregled vesti; 14.30 zaključek; 17 prenos iz Vidma; «Življenje, hiša, ljubezen»; 18.30 orkester Mojetta; 19 hrvatske pesmi; 19.15 poje sopranistka Slehanova; 19.30 slovenščina za Slovence; 19.30 orkester pod vodstvom D. Prevoška; 20 poročila v slov.; 20.15 poročila v ital.; 20.30 uganke na radiu; 20.50 predavanje v ital.; 21 igra; lahka glasba; 23 vesti v ital.; 23.15 vesti v slov.; 23.25 nočno zabavišče; 24 zaključek.

Glavni urednik: PRIMOŽ B. BRDNIK
Izdaja A. I. S.

30 stotov
Kalijevega in natrijevega bikromata
prodam
SILCI - ul. Principe Amedeo 5 MILANO - tel. 65-329 in 62-187

E. WALLACE 20.

POTEPUH

Pustolovska zgodba

«Ali greste daleč, gospa?»

«Ne, grem k gospodu... gremo domov. Pustite me, če ne bom poklicala brata».

«Nisem vedel, da imate brata; pa ti Pepito? Mislil sem, da ste zapuščena sirota. No, pa nama še povejte, kje je vaš prijatelj?»

«Ne razumem, kaj mislite». Otilija je govorila zelo glasno, da bi jo Pito lahko slišal. Potem se je prestrašila, da bi ji morebiti prišel na pomoč in padel v roke zasledovalcem; eden od njiju je bil metalec nožev...

«Kaj pa je? Nihče vam noče storiti žalega, kajne Pepito?»

Rdečebradec se je vedno obračal z vprašanji do Pepita, ki ni odgovarjal. Zato se je rdečebradec sklonil k njemu in mu nekaj šepnil na uho.

«Hih, hm! je zamrmral Pepito. «Tako bo».

«Pridite z nama, da vas popeljeva nazaj k stricu», je dejal rdečebradec. «Gotovo sva v vaših očeh očrnjena, potem ko ste bili s svojim dičnim sopregom; pa je boljše, če greste z nama».

Otilija je opazila, da je tudi med govorom vedno naprezal, kakor da bi pričakoval nenadni napad. Videla je tudi, da je oborožen, bolje rečeno, uganila je, ker je luna že zašla in so svetile samo zvezde.

«Pridite z nama».

Rdečebradec jo je vedno trdo držal za roko in morala je hoditi z njima. V Pepitovi roki se je ob svitu zvezd svetilkalo ostro rezilo noža.

«Res krasna mora biti poroka s takšnim capinom. Medeni tedni so minili kakor v sanjah, kajne gospa?»

«Česa se bojite» je vprašala. «Če bo streljal na vas, me boste še podrli».

Rdečebradec jo je presenečeno pogledal in se potem zasmejal, toda ne veselo.

«Lepo ste povedali! Ali si slišal, Pepito? Mislim, da je vaš mož v bližini, kajne gospa? Tukaj je nekdo, ki bi ga rad spoznal, ali ni tako?»

«Tako je», je dejal Pepito.

«Je oborožen, kaj? Stavim...»

«Pozor!»

Otilija se ni mogla upreti želji, da bi ju prestrašila. Rdečebradec je odskočil in jo izpustil, toda takoj jo je ponovno zagrabil za roko.

«Vi ste šaljivo razpoloženi, gospa Skokica. Kdor se poslednji smeje, se smeje najslajše. Če boste še delali toliko hrupa...»

Bil je ozlovoljen in je glasno govoril. Mnogo hitreje so hodili in vsaka dva koraka se je rdečebradec ali Pepito obrnil.

«Ga bomo že našli, brez strahu. Vem, da je v bližini in to mi zadostuje. Dva moža stražita prehod čez progo in gotov sem, da ga bomo še pred jutrom imeli na varnem».

«Kaj je vaš poklic? Ste tatovi ali pa samo roparji?»

«Pravim...»

«Morate biti roparji», je nadaljevalo dekle. «Čula sem, da zadnji v Chicagu manj stanejo. Povedali so mi, da jih je mogoče kupiti za groš».

Tudi rdečebradec je poznal ponos Chicago je bilo njegovo rojstno mesto in ni ga pustil omalovaževati. Jezno je pričel mrmrati.

«Ali slišite, to kar je dobro zame, je dobro za... Kaj pa mislite? Nič ne stanejo! To mi je pa res všeč, kaj, Pepito! Kaj pa naj bo še ceneje, kakor potepuhova žena.... hm!»

Ko so prišli do ceste, se jim je nudil čuden pogled. Nekaj korakov oddaljena od njih je stala dolga vrsta avtomobilov. Ob robu ceste je na travniku pod gozdom gorel velik ogenj. Noč je bila topla in ogenj je bil nepotreben, toda vsekakor je bil romantičen in slikovit. Visoka drevesa so se pošastno risala v ozadju in ognjeni zublji so dajali čudovite odseve na resnih obrazih, svetlikali so se v kovinastih ceveh pušk ter na velikih uri gospoda Elmerja.

«Tričetrt na enajst je ura. Boljše bi bilo, če bi se vrnili v Littleburg, Sam. Zdi se mi, da ga nismo zadeli in da je Otilja mrtva. Saj je morebiti tako najboljše».

Obrnil se je proti edini ženi, ki je spremljala družbo. Gospa Elmer je posebno ljubila gumijaste sladkorčke, ki jih je z enakomernim gibanjem čeljusti premlevala. Zmajala je z glavo, oči so ji zalile solze, toda čeljust se je še vedno enakomerno premikala.

«Drvar je povedal, da jo je videl», je dejal Sam suhoparno.

Sedel je s prekrižanimi nogami in glavo naslonjeno v dlani. Puško je imel preko nog in že dvakrat je gospod Elmer obrnil cev, ki je bila naperjena proti njemu. Sam je buljil v ogenj, ves žareč v obraz in s šopom las na čelu.

«Ubiti bi ga bil moral», je dejal z žalostnim glasom. «Skoraj bi bil to storil, ko sem ga prvič videl, ne vem čemu... bila je usoda».

Nekdo je vprašal, kako dolgo bo treba čakati, da se bo ogenj pogasil, nekdo drugi je menil, da bi ga lahko morebiti pustili goreti. Dva ali trije zasledovalci so še potihoma izginili k svojim avtomobilom.

Gospod Elmer je znova pogledal na uro.

«Nikomur ne moremo očitati», je dejal, da bi se potolažil. «Otilija je vedno bila takšna. Ali se spominjate, kako mi je zapretila, da bo skočila v vodnjak, ko sem jo hotel karati. Vedno je bila takšna».

Sam se je sarkastično nasmehnil. Saj je bil najvažnejša oseba v družbi, od vseh priznani vodja in glavna žrtev. Moral je biti užaljen zaradi opazk, ki so letele na Otilijo in njene čudne navade.

«Tokrat je zares skočila!» je užaljeno pripomnil. «Zanima me le, če ni bilo že vse prej dogovorjeno. Čudno se mi zdi, da mi je prav ono jutro dejala: 'Vsi moški so enaki, najrajši bi poročila potepuha'».

Andrej se je stresel ob tej misli in gospa Elmer je nehala premikati čeljusti.

«Prav tako je», je dejal Sam in se obrnil k poslušalcem, ki so ga dolgočasili in zato z veseljem popadli novo misel.

Prav tedaj je obrnil glavo in z izbuljenimi očmi gledal proti osvetljenemu parobku gozda. Ni poznal rdečebradca, poznal pa je dekle v razcapanem plašču, ki jo je osvetljeval plamen. Prijel je za puško in ni spustil dekleta izpred oči. Gospod Elmer se je opotekajoč dvignil.

«Otilija!» je zamrmal in ni vedel, kako bi nadaljeval, ker ni bila izgubljena hči, niti izgubljena ovca, ki se je vrnila v stajo.

V trenotku odkritosti se je celo zavedel, da je bila bitje katerega se ni mogel znebiti. (Nad. prih